

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ และเจตคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ของประชาชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ 1. เพื่อศึกษา ความรู้ และเจตคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ และเจตคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 15 อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ความรู้ และเจตคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

สรุปผล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน กิจกรรมการป้องกันควบคุมอาชญากรรมและการกระทำผิดตลอดจนการรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ยุติธรรมชุมชนให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน จำนวน 353 คิดเป็นร้อยละ 88.3 ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของยุติธรรมชุมชน จำนวน 345 คิดเป็นร้อยละ 86.3 ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเยียวยาและเสริมพลัง ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน น้อยที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และยังพบว่าจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน คือ 16

ทั้งนี้ยัง พบว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยัง พบว่า 1. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน 2. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน 3. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน 5. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน 6. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ยังไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการสำรวจของดุสิตโพล มหาวิทยาลัยราชภัฏดุสิต (2547 : บทสรุปการศึกษาวิจัยประจำปี) ที่พบว่า ระดับความรู้และความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ประชาชนส่วนใหญ่พอรู้เรื่องบ้างหมายถึงว่าพอเข้าใจบ้างเท่านั้น ซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานยุติธรรมชุมชน ทั้งนี้สอดคล้องกับ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (online : บทความย่อ) ที่ทำการศึกษา “โครงการยุติธรรมชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชน จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน” ที่พบว่า รูปแบบการสนับสนุนให้เกิดโครงการยุติธรรมชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยบุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดยุติธรรมชุมชน และความเชื่อมโยงกับงานคุมประพฤติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ว่าควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของสาธารณชนต่อการทำงานของหน่วยงาน เพราะในทางปฏิบัติ หากผู้ปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของเจตคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ซึ่งผลการวิจัยนั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับอรพินทร์ สุวณิชปุระ (2551 :บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการความขัดแย้งและอาชญากรรมโดยยุติธรรมชุมชน กรณีศึกษาบ้านแม่ยางล้าน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยพบว่า ผลการจัดการผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ ผู้เสียหายและผู้เกี่ยวข้องทุกกรณีศึกษารวมทั้งคนชุมชน มีความพึงพอใจและเห็นว่ากระบวนการจัดการความขัดแย้งและอาชญากรรมมีความเป็นธรรม เข้าถึงง่าย ไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่าย รวมทั้งรู้สึกสบายใจและมั่นคงปลอดภัยในกระบวนการจัดการความขัดแย้งของชุมชน เป็นการพึ่งพาตนเองด้านการจัดการความยุติธรรมและอยากให้มีการถ่ายทอดและปลูกฝังสู่คนรุ่นใหม่ต่อไป ทั้งนี้ระดับเจตคติเป็นผลดีต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543:242-245) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังพบว่า ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ องค์ประกอบของยุติธรรมชุมชน 5 ประการ คือ เน้นการดำเนินงานพื้นที่ในละแวกเดียวกัน เน้นการดำเนินงานในลักษณะการแก้ปัญหา เน้นการดำเนินงานแบบกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ เน้นการดำเนินงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของชุมชน เน้นการดำเนินงานโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม (karp and clear.2000:327:331) และสอดคล้องกับทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับสภาพภูมิศาสตร์ที่กล่าวว่า หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรจะช่วยบริหารจัดการหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นด้วย เพื่อให้การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าประชาชนมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนของประชาชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเข้าไปให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนมากยิ่งขึ้น และควรมีการติดตาม ประเมินผล หลังจากให้ความรู้ด้วย

2. ควรมีการจัดทำสื่อต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาต่างกันจะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชน ตลอดจนมีเจตคติต่อกระบวนการยุติธรรมชุมชน ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมชุมชนควรมีการดำเนินงานที่เน้นการดำเนินงานในพื้นที่ละแวกเดียวกัน หรือพื้นที่เกิดปัญหา เป็นพื้นที่รอบรับในการแก้ปัญหา นั้น ๆ โดยให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และในการแก้ปัญหานั้นควรเน้นการหาทางออกที่ทุกฝ่ายรับได้ โดยให้ความสำคัญผู้กระทำผิด และผู้เสียหาย โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระบวนการยุติธรรมชุมชน

2. ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมชุมชน

3. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมชุมชน